
Recommendation of the Committee of Ministers to member States on supporting young refugees in transition to adulthood

Unofficial translation into Georgian

Recommandation du Comité des Ministres aux États membres sur l'aide aux jeunes réfugiés en transition vers l'âge adulte

Traduction non-officielle en géorgien

მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია წევრ სახელმწიფოებს
ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილთა
მხარდაჭერის შესახებ

© Council of Europe, original English and French versions

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator.

* * * * *

© Conseil de l'Europe, versions originales en anglais et français

Le texte original provient du Conseil de l'Europe et est utilisé avec l'accord de celui-ci. Cette traduction est réalisée avec l'autorisation du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur.

**მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია CM/Rec(2019)4 წევრ სახელმწიფოებს
ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილთა მხარდაჭერის შესახებ**

*(მიღებულია მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2019 წლის 24 აპრილს
მინისტრთა მოადგილეების 1344-ე კრებაზე)*

მინისტრთა კომიტეტი, ევროპის საბჭოს წესდების მე-15 მუხლის ბ პუნქტის თანახმად, ითვალისწინებს ევროპის საბჭოს მიზანს, გააღრმავოს წევრი სახელმწიფოების ერთიანობა მათი საერთო მემკვიდრეობის საფუძველმდებრი იდეალებისა და პრინციპების დაცვისა და ხორცშესხმის მიზნით;

კიდევ ერთხელ ადასტურებს თითოეული ადამიანის თანაბარი ღირსებისა და ადამიანის უფლებებითა და ძირითადი თავისუფლებებით სრულად და თანაბრად სარგებლობის პრინციპებს წევრი სახელმწიფოს იურისდიქციის ქვეშ მყოფი ნებისმიერი სუბიექტისათვის, მიუხედავად მისი ეროვნებისა, მიგრაციის სტატუსისა, საცხოვრებელი ადგილისა თუ სხვა მდგომარეობისა;

ითვალისწინებს ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციას (ETS No. 5) და მასთან დაკავშირებული ოქმებს, ევროპის სოციალურ ქარტიას (ETS No. 35 და მის შესწორებულ ვერსიას, ETS No. 163), ევროპის საბჭოს კონვენციას ადამიანებით ვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ (CETS No. 197), ევროპის საბჭოს კონვენციას სექსუალური ექსპლუატაციისა და სექსუალური ძალადობისგან ბავშვთა დაცვის შესახებ (CETS No. 201), ევროპის საბჭოს კონვენციას ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ (CETS No. 210) და სხვა ევროპულ და საერთაშორისო სამართლებრივ ინსტრუმენტებს;

ითვალისწინებს ბავშვებისა და ახალგაზრდების მიმართ სახელმწიფოების ვალდებულებებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ბავშვთა უფლებების დაცვის კონვენციის, ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ კონვენციისა და მისი 1967 წლის ოქმის დებულებათა თანახმად;

ითვალისწინებს თითოეული მომუშავე მიგრანტისა და მათი ოჯახის წევრების უფლებების დაცვის კომიტეტისა No3 (2017) და ბავშვის უფლებათა კომიტეტის No22 (2017) ერთობლივ ზოგად კომენტარს ბავშვთა უფლებებთან დაკავშირებულ ზოგად პრინციპებზე საერთაშორისო მიგრაციის კონტექსტში; თითოეული მომუშავე მიგრანტისა და მათი ოჯახის წევრების უფლებების დაცვის კომიტეტისა No4 (2017) და ბავშვის უფლებათა კომიტეტის No23 (2017) ერთობლივ ზოგად კომენტარს წევრ სახელმწიფოთა ვალდებულებების შესახებ წარმოშობის, ტრანზიტის, დანიშნულებისა და დაბრუნების ქვეყნებში ბავშვთა უფლებებთან დაკავშირებით საერთაშორისო მიგრაციის კონტექსტში;

ეყრდნობა რეზოლუციას CM/Res(2008)23 ევროპის საბჭოს ახალგაზრდული პოლიტიკის შესახებ, რეკომენდაციას CM/Rec(2017)4 ახალგაზრდების მუშაობის შესახებ, რეკომენდაციას CM/Rec(2016)7 ახალგაზრდებისთვის უფლებების ხელმისაწვდომობის შესახებ და რეკომენდაციას CM/Rec(2010)7 ევროპის საბჭოს ქარტიასთან დაკავშირებით დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის განათლებისა და ადამიანის უფლებათა სწავლების შესახებ;

ეყრდნობა რეკომენდაციას CM/Rec(2007)9 თანმხლები პირის გარეშე მყოფ არასრულწლოვან მიგრანტთა ცხოვრებისეული გეგმების შესახებ;

ეყრდნობა საპარლამენტო ასამბლეის რეზოლუციას 1810 (2011) „თანმხლები პირის გარეშე მყოფი ბავშვები ევროპაში: ჩასვლის, ყოფნისა და დაბრუნების საკითხები“, რეზოლუციას 1996 (2014) „მიგრანტი ბავშვები: რა უფლებები აქვთ 18 წლის ასაკში?“, რეზოლუციას 2136 (2016) ევროპაში თანმხლები პირის გარეშე მყოფ არასრულწლოვანთა დაცვის მექანიზმების ჰარმონიზაციის შესახებ და რეზოლუციას 2159 (2017) ლტოლვილი ქალებისა და გოგონების გენდერული ძალადობისგან დაცვის შესახებ;

ითვალისწინებს ევროპის საბჭოს ბავშვთა უფლებების სტრატეგიას (2016-2021), ევროპის საბჭოს გენდერული თანასწორობის სტრატეგიას 2018-2023 და ევროპაში მყოფი ახალგაზრდებისა და ლტოლვილთა კრიზისის თემაზე ევროპის საბჭოში შექმნილი ერთობლივი საბჭოს განცხადებას (2015 წ.);

ასევე ეყრდნობა ლტოლვილებისა და მიგრანტების საკითხებზე ნიუ-იორკის დეკლარაციას (2016), გაეროს რეზოლუციას A/RES/70/1 „ჩვენი სამყაროს ტრანსფორმირება: 2030 წლის დღის წესრიგი მდგრადი განვითარებისთვის“ და მდგრადი განვითარების მიზნებს, კერძოდ მე-4, მე-5 და მე-16 მიზნებს, გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციას 1325 (2000) ქალების, მშვიდობისა და უსაფრთხოების შესახებ და რეზოლუციას 2250 (2015) ახალგაზრდობის, მშვიდობისა და უსაფრთხოების შესახებ;

ითვალისწინებს ევროპის საბჭოს სამოქმედო გეგმას ევროპაში ლტოლვილ და მიგრანტ ბავშვებთან დაკავშირებით (2017-2019 წწ.);

აღიარებს ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის, განსაკუთრებით ევროკავშირის, ძალისხმევით მიღწეული თანმიმდევრულობისა და სინერჯის მნიშვნელობას,

ღრმად არის შეშფოთებული იმით, რომ მოზარდი ლტოლვილები ყველაზე მოწყვლად ჯგუფებს მიეკუთვნებიან, რადგან მათი გამოცდილება ხშირად მოიცავს ძალადობას, ექსპლუატაციას და ტრავმას და მათი უფლებები და ძირითადი თავისუფლებები დარღვევის მუდმივი საფრთხის წინაშეა, რაც განსაკუთრებით მწვავედ ეხება თანმხლები პირის გარეშე მყოფ და ოჯახებს მოწყვეტილ მოზარდებს;

ღრმად არის შეშფოთებული იმით, რომ ახალგაზრდა ლტოლვილი ქალები ადამიანის უფლებათა დარღვევის მაღალი რისკის წინაშე დგანან, რადგან უფრო დაუცველები არიან ქალთა მიმართ ძალადობის სხვადასხვა ფორმების წინაშე, როგორცაა გაუპატიურება, სექსუალური ძალადობა, სექსუალური შევიწროება, ოჯახში ძალადობა, იძულებითი ქორწინება, სასქესო ორგანოების დასახიჩრება და ტრეფიკინგი სექსუალური ექსპლუატაციის მიზნით;

ღრმად არის შეშფოთებული იმით, რომ სრულწლოვანების მიღწევის შემდეგ, როცა აღარ არიან დაცულები გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ბავშვთა უფლებების კონვენციით, ახალგაზრდა ლტოლვილებს ხელი აღარ მიუწვდებათ იმავე უფლებებსა და შესაძლებლობებზე, რაც ბავშვობაში ჰქონდათ და რომ ბევრ მათგანს ზრდასრული ასაკის მიღწევისას მკვეთრი ცვლილების წინაშე დადგომა მოუწევს, რადგან ვეღარ შეძლებს, მიიღოს მომსახურება და დახმარება მრავალ სფეროში, როგორცაა კეთილდღეობა, განათლება, ჯანდაცვა და ფსიქოსოციალური მხარდაჭერა, დასვენება და რეკრეაციული აქტივობები, განსახლება და სპეციალიზებული განთავსება, ინფორმაცია შესაბამისი ადმინისტრაციული პროცედურების შესახებ და სხვა აუცილებელი სერვისები;

აცნობიერებს, რომ მხარდაჭერის ნაკლებობამ და უფლებებზე წვდომაში სირთულეებმა შეიძლება ახალგაზრდა ლტოლვილებს აიძულოს მიმალვა, რაც რისკს უქმნის მათ უსაფრთხოებას და ძალადობის, ექსპლუატაციის ან/და ტრეფიკინგის საფრთხის წინაშე აყენებს მათ;

აცნობიერებს, რომ ბავშვის საუკეთესო ინტერესები უმთავრესად მიიჩნევა 18 წლამდე ბავშვებთან დაკავშირებული ნებისმიერი გადაწყვეტილების მიღებისას, ხოლო ამ ასაკის მიღწევის შემდეგ ახალგაზრდის საუკეთესო ინტერესები შეიძლება აღარ იყოს პრიორიტეტად აღიარებული;

აღიარებს გამოწვევებს, რომლებსაც ყველა ახალგაზრდა აწყდება ზრდასრული ასაკის მიღწევისა და ავტონომიურ ცხოვრებაზე გადასვლის პერიოდში და იმ მოთხოვნებსა და სირთულეებს, რომლებიც დგას ახალგაზრდა ლტოლვილების წინაშე, როგორცაა თავშესაფრის და სამომავლო ბინადრობის სტატუსის მოლოდინში გაურკვევლობა და სხვა მრავალი დაბრკოლება ახალ

საზოგადოებაში წარმატებული ინტეგრაციის გზაზე, სადაც ხშირია შევიწროება და დისკრიმინაცია;

აღნიშნავს, რომ განათლება, განსახლება, დასაქმება და ჯანდაცვა, მათ შორის ფსიქოსოციალური მხარდაჭერა, არა მხოლოდ უფლებებია, არამედ ემსახურება ახალგაზრდების სოციალურ ინკლუზიის ხელშეწყობას და ძალადობის, ექსპლუატაციისა და შევიწროების, მათ შორის გენდერული ძალადობისა და დისკრიმინაციის, რისკის შემცირებას;

ითვალისწინებს, რომ წევრ სახელმწიფოებს ნაკისრი აქვთ ვალდებულება, უზრუნველყონ ადამიანის უფლებების დაცვა ისევე, როგორც ეროვნული და საერთაშორისო კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა უფლებების დაცვა და ეს ვალდებულებები მათ იურისდიქციაში ახალგაზრდა ლტოლვილებზეც ვრცელდება;

აღნიშნავს, რომ ევროპის საბჭოს ახალგაზრდული პოლიტიკის მიზანია, თანაბარი შესაძლებლობა შეუქმნას თითოეულ ახალგაზრდას, დისკრიმინაციისა და ყოველგვარი წინაპირობის გარეშე, რათა ჩართული იყოს საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა ასპექტში; აღნიშნავს ასევე ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებთან დაკავშირებით კოორდინირებული რეაგირების აუცილებლობას;

აცნობიერებს იმ მნიშვნელოვან როლს, რომელსაც თამაშობს ახალგაზრდული მუშაობა და არაფორმალური განათლება/სწავლა ახალგაზრდა ლტოლვილების ინკლუზიის ხელშეწყობაში და აქტიური მოქალაქეობისა და დემოკრატიული ჩართულობისთვის საჭირო კომპეტენციების განვითარებაში;

და ამრიგად, რეკომენდაციას უწევს წევრი სახელმწიფოების მთავრობებს:

1. გამოიყენონ წინამდებარე რეკომენდაციის დანართში შემოთავაზებული სახელმძღვანელო მითითებები, რომელთა მიზანია დამატებითი დროებითი დახმარების უზრუნველყოფა ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის 18 წლის შემდეგაც, რათა მათ საკუთარი უფლებების რეალიზაცია შეძლონ; აღიარონ ახალგაზრდული მუშაობის მნიშვნელობა და გააძლიერონ ახალგაზრდული სექტორი ამ უფლებებზე წვდომის ხელშეწყობის მიზნით, მათ შორის სოციალური ერთობისა და ინკლუზიის მხარდამჭერი საქმიანობებით;
2. სათანადოდ გაითვალისწინონ ახალგაზრდა ქალებისა და კაცების სპეციფიკური საჭიროებები და სიტუაციები ამ სახელმძღვანელო მითითებების განხორციელებისას;
3. შიდა კანონმდებლობის, პოლიტიკისა და პრაქტიკის განხილვისას გაითვალისწინონ ეს სახელმძღვანელო მითითებები წინამდებარე რეკომენდაციის განსახორციელებლად საჭირო რეფორმების გასატარებლად;
4. ფართოდ გაავრცელონ ეს სახელმძღვანელო მითითებები ახალგაზრდულ სექტორში და შესაბამის ადგილობრივ მმართველ ორგანოებში, პროფესიონალებსა და დაინტერესებულ მხარეებში, განსაკუთრებით მათ შორის, ვინც ბავშვებთან და ახალგაზრდებთან მუშაობს;
5. გამოიყენონ არსებული მექანიზმები ან, საჭიროების შემთხვევაში, შექმნან ახალი მექანიზმები როგორც ეროვნულ, ისე ევროპულ დონეზე, რათა ხელი შეუწყონ, განიხილონ და ერთმანეთს გაუზიარონ ამ სახელმძღვანელო მითითებების განხორციელებაში მიღწეული წინსვლა და პროცესში ჩართონ ლტოლვილებთან და ახალგაზრდებთან მომუშავე ორგანიზაციები.

წვერი სახელმწიფოებისადმი მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაციის CM/Rec(2019)4 დანართი
ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების მხარდაჭერის
შესახებ

სახელმძღვანელო მითითებები

I. სფერო და მიზანი

1. ამ რეკომენდაციის მიზნებისთვის, „ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილები“ გულისხმობს 18 წელს მიღწეულ ახალგაზრდებს, რომლებიც ჩავიდნენ ევროპაში ბავშვობაში და ლტოლვილის სტატუსი მიიღეს ლტოლვილის სტატუსის შესახებ გაეროს კონვენციის შესაბამისად, ან ევროკავშირის ან ეროვნული კანონმდებლობის თანახმად დამხმარე დაცვითი ღონისძიებებით სარგებლობენ.

2. წვერ სახელმწიფოებს ასევე ეძლევათ რეკომენდაცია, გამოიყენონ წინამდებარე რეკომენდაცია 18 წელს მიღწეულ ახალგაზრდებზე, რომლებიც ევროპაში ჩავიდნენ არასრულწლოვან ასაკში და მოითხოვეს ლტოლვილის სტატუსი ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ გაეროს კონვენციის თანახმად, ან დამხმარე დაცვითი ღონისძიებები ევროკავშირის ან ეროვნული კანონმდებლობის მიხედვით.

3. დამატებითი დროებითი დახმარების ხანგრძლივობა უნდა განისაზღვროს ეროვნული ან რეგიონული პოლიტიკის ჩარჩოებისა და შესაბამისი ახალგაზრდა ლტოლვილების ინდივიდუალური საჭიროებების შესაბამისად.

4. წინამდებარე რეკომენდაციის არც ერთმა ნაწილმა არ უნდა მოახდინოს ზეგავლენა წვერ სახელმწიფოებში მოქმედი ეროვნული თუ საერთაშორისო კანონმდებლობის ისეთ დებულებებზე, რომლებიც უფრო ხელსაყრელია ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის და არ უნდა შეაფერხოს ახალგაზრდა ლტოლვილების უფლებების განხორციელება ზრდასრული ასაკის მიღწევის შემდეგაც.

II. ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილთა უფლებებისა და შესაძლებლობების დაცვა

სამართლებრივი ჩარჩო

5. წვერ სახელმწიფოებს ეძლევა რეკომენდაცია, გააუმჯობესონ საკანონმდებლო ბაზა ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის.

6. იმისათვის, რომ დაგეგმონ და ხელი შეუწყონ ახალგაზრდა ლტოლვილების ზრდასრულ ასაკში გადასვლას, წვერმა სახელმწიფოებმა საჭიროების შემთხვევაში ხელი უნდა შეუწყონ ინსტიტუციებს შორის ყოვლისმომცველ მრავალდარგობრივ თანამშრომლობას ისეთ სფეროებში, როგორცაა ბავშვთა დაცვა, ახალგაზრდული საკითხები, ჯანმრთელობა, განათლება, სოციალური დაცვა, კეთილდღეობა, მიგრაცია, მართლმსაჯულება და გენდერული თანასწორობა. მათ შორის, საჭიროებისამებრ, იგულისხმება ხელისუფლების ეროვნულ, ადგილობრივ და რეგიონულ სტრუქტურებს შორის თანამშრომლობაც. ამ ინსტიტუტებს შორის ინფორმაციის გაზიარებამ უნდა გააუმჯობესოს სერვისების კოორდინაცია და ხელი შეუწყოს ახალგაზრდების მათთვის საჭირო სერვისებზე წვდომაში.

არადისკრიმინაცია და დაცვა

7. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების მხარდაჭერა და დაცვა ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე და სათანადოდ გაითვალისწინონ რისკის ქვეშ მყოფი ყველა ახალგაზრდა ლტოლვილის საჭიროება. მათში შედიან სექსუალური და გენდერული ძალადობის, ექსპლუატაციისა და ტრეფიკინგის მსხვერპლები. წევრმა სახელმწიფოებმა ადეკვატურად უნდა აღკვეთონ დისკრიმინაციული პრაქტიკა, რომელსაც ახალგაზრდა ლტოლვილები აწყდებიან ზრდასრულ ასაკში გადასვლისას.

სოციალური მომსახურება, საცხოვრებელი და შეღავათები კეთილდღეობისთვის

8. საჭიროების შემთხვევაში, წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ახალგაზრდა ლტოლვილებს, რომლებიც სრულწლოვანების ასაკს აღწევენ, ხელი მიუწვდებოდეთ სოციალურ სერვისებზე, რომლებიც უზრუნველყოფს მათი უფლებების რეალიზაციას. სადაც საჭიროა, ასეთი მხარდაჭერა და დახმარება უნდა მოიცავდეს კულტურულად და გენდერულად მგრძობიარე მოსაზრებებსა და მიდგომებს და შესაძლებლობის ფარგლებში უზრუნველყოფდეს შესაბამის პირთან უწყვეტ კავშირს, თავად ახალგაზრდა ლტოლვილების შეხედულებების შესაბამისად.

9. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ახალგაზრდა ლტოლვილებს, საჭიროების შემთხვევაში, ხელი მიუწვდებოდეთ კეთილდღეობისთვის აუცილებელ შეღავათებზე და საცხოვრებელზე ზრდასრულ ასაკში გარდამავალი პერიოდის განმავლობაში, რათა ისარგებლონ ცხოვრების სათანადო სტანდარტებით.

10. უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ყველა საჭირო ინვენტარით აღჭურვილი სათანადო საცხოვრებელი, კერძო სივრცის დაცვის აუცილებლობის გათვალისწინებით, რათა სრულწლოვან ასაკში გადასვლის პერიოდში ახალგაზრდა ლტოლვილები დაცულები იყვნენ ძალადობის ყველა ფორმისგან. განსახლებამ უნდა უზრუნველყოს ადეკვატური საგანმანათლებლო შესაძლებლობები და ხელი შეუწყოს სოციალურ ინტეგრაციას. სადაც ეს მიზანშეწონილია, უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ოჯახური ან თემური საცხოვრებელი, ყველა ჩართული მხარის სურვილების შესაბამისად.

11. ახალგაზრდა ლტოლვილების სრულწლოვანებაში გადასვლის პერიოდამდე წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა გაითვალისწინონ გეოგრაფიული ფაქტორები, რათა ახალგაზრდამ შეინარჩუნოს ბავშვთათვის განკუთვნილ საცხოვრებელში ყოფნის პერიოდში დამყარებული სოციალური და სათემო კავშირები.

12. წევრმა სახელმწიფოებმა, თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად, თავიდან უნდა აიცილონ სრულწლოვანებაში ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების მოთავსება დაკავების დაწესებულებებში, მათ შორის *დე ფაქტო* პატიმრობაში.

განათლების ხელმისაწვდომობა

13. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების განათლება თავიანთი ეროვნული კანონებისა და რეგულაციების შესაბამისად, რათა ხელი შეუწყონ ახალგაზრდა ლტოლვილების ინტეგრაციას და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართვას.

14. წევრმა სახელმწიფოებმა, თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად, უნდა უზრუნველყონ განათლების უწყვეტობა ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის, შეძლებისდაგვარად მისცენ მათ საშუალება, არ შეიცვალონ სასწავლებელი და არ მიატოვონ სკოლა.

15. წევრმა სახელმწიფოებმა, თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად, საშუალება უნდა მისცენ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს, არ შეწყვიტონ ენის სწავლა და, თუ ეს შესაძლებელია, ჩააბარონ ენის ცოდნის

დამადასტურებელი გამოცდა თავიანთი საჭიროებების შესაბამისად, რათა ხელი შეეწყოს მათ ინტეგრაციასა და საზოგადოებრივ ჩართულობას.

16. წევრი სახელმწიფოები, თავიანთი ეროვნული კანონებისა და რეგულაციების შესაბამისად, უნდა ეცადონ, საშუალება მისცენ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს, ისარგებლონ ევროპული საგანმანათლებლო პროგრამებით და, თუ ეს სასწავლო მიზნები მოგზაურობას გულისხმობს, უზრუნველყონ მათთვის ყველა საჭირო სამგზავრო დოკუმენტის გაცემა.

17. წევრმა სახელმწიფოებმა, თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად, უნდა უზრუნველყონ პროფესიული სწავლებისა და სტაჟირების ხელმისაწვდომობა და შესაძლებლობები ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის, მათი უნარების განვითარებისა და სასწავლო თუ დასაქმების შესაძლებლობათა ხელშესაწყობად.

18. წევრმა სახელმწიფოებმა, თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად, უნდა აღიარონ და დაადასტურონ ახალგაზრდა ლტოლვილების განათლების წინა საფეხურები, მათი გამოცდილება და კვალიფიკაცია, განათლების დამადასტურებელი დოკუმენტების აღიარების მოქმედი მექანიზმებისა და ლისაბონის აღიარების კონვენციის კომიტეტის რეკომენდაციის თანახმად ლტოლვილთა, იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ლტოლვილის მსგავს მდგომარეობაში მყოფ პირთა კვალიფიკაციის აღიარების შესახებ.

19. წევრმა სახელმწიფოებმა, თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად, უნდა უზრუნველყონ, რომ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს შეეძლოთ ცოდნის მიღება დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებების შესახებ როგორც ფორმალური, ისე არაფორმალური განათლების გზით.

ჯანმრთელობის დაცვა და ფსიქოლოგიური მხარდაჭერა

20. წევრმა სახელმწიფოებმა, თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობისა და რეგულაციების შესაბამისად, უნდა უზრუნველყონ, რომ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს ხელი მიუწვდებოდეთ ჯანდაცვის უფასო და ყოვლისმომცველ სერვისებზე, მათ შორის ფსიქიკური ჯანმრთელობის დაცვაზე.

21. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ ისეთივე ფსიქოლოგიური მხარდაჭერა ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის, როგორზეც ხელი მიუწვდებათ მათ მოქალაქეებს. ამაში შედის სპეციალიზებული ფსიქიკური ჯანმრთელობის სერვისებიც, სადაც განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს გადაადგილებით გამოწვეულ სტრესს, გენდერული ძალადობის გამოცდილებას, თავშესაფრის მიღების პროცედურების გაურკვეველობას, სრულწლოვან ასაკში გადასვლის სირთულეებთან ერთად.

22. წევრმა სახელმწიფოებმა განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციონ იმ ახალგაზრდა ლტოლვილების ჯანმრთელობასა და ფსიქოლოგიურ საჭიროებებს, რომლებიც ევროპაში თანმხლები პირების გარეშე მოხვდნენ, რადგან ასეთი პირები განსაკუთრებულად დაუცველები არიან.

23. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს ხელი მიუწვდებოდეთ სექსუალურ და რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ განათლებაზე.

ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა და იურიდიული კონსულტაცია

24. წევრმა სახელმწიფოებმა ახალგაზრდა ლტოლვილებს უნდა მიაწოდონ დროული, მკაფიო და გამჭვირვალე ინფორმაცია სრულწლოვანების მიღწევის შედეგად მათ უფლებებსა და პასუხისმგებლობებში შესაძლო ცვლილებების ან შედეგების შესახებ, მათ შორის წინამდებარე რეკომენდაციაში მითითებული ყველა უფლების შესახებ.

25. წვერი სახელმწიფოების ორგანოებმა ყველა ეს ინფორმაცია უნდა გასცენ საჭირო გენდერული და კულტურული მგრძობელობით და დაინტერესებული პირებისთვის გასაგებ ენაზე; საჭიროების შემთხვევაში შეთავაზებული უნდა იყოს საგანგებო მხარდაჭერა ან კონსულტაცია.

26. წევრმა სახელმწიფოებმა აუცილებლობის შემთხვევაში უნდა უზრუნველყონ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების უფასო იურიდიული კონსულტაცია საიმიგრაციო სტატუსისა და უფლებების შესახებ მათი სიღრმისეულად იფორმირების მიზნით.

ოჯახის გაერთიანების უფლება

27. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა დაიცვან ახალგაზრდა ლტოლვილების ოჯახის გაერთიანების უფლება ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციისა და საერთაშორისო სამართლის ნორმების მიხედვით ნაკისრი ვალდებულებების შესაბამისად და შემოიღონ ეფექტური ადმინისტრაციული პროცედურები ამ უფლების უზრუნველსაყოფად.

დასაქმება

28. წევრმა სახელმწიფოებმა, თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად, უნდა უზრუნველყონ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის შრომის ბაზარზე წვდომა იგივე პირობებში, როგორშიც ხელი მიუწვდებათ მათ მოქალაქეებს.

29. წევრმა სახელმწიფოებმა, საჭიროების შემთხვევაში და თავიანთი ეროვნული კანონმდებლობების შესაბამისად, ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს უნდა მიაწოდონ ინფორმაცია დასაქმების შესაძლებლობებზე, უზრუნველყონ მათთვის უნარების, მათ შორის ICT და ციფრული უნარების, განვითარების შესაძლებლობები და სხვა სახის დახმარება დასაქმების საკითხებში.

ცხოვრებისეული გეგმები

30. თუ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს აქვთ გარკვეული ცხოვრებისეული გეგმა, რომელიც სრულწლოვანების მიღწევამდე შეიმუშავეს, მათ უნდა მიეცეთ ამ პროექტის რეალიზაციის საშუალება, როგორც ამას ითვალისწინებს CM/Rec(2007)9 რეკომენდაცია თანხმლები პირების გარეშე მყოფი მიგრანტი არასრულწლოვანების ცხოვრებისეული სამომავლო გეგმების შესახებ.

III. ახალგაზრდული მუშაობის როლის აღიარება ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილთა მხარდაჭერაში, მათი უფლებების დაცვისა და საზოგადოებრივი ჩართულობის გაღრმავების მიზნით.

ახალგაზრდული მუშაობის როლის აღიარება და მხარდაჭერა

31. წევრმა სახელმწიფოებმა ხელი უნდა შეუწყონ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილთა ჩართვასა და ინტეგრაციას ახალგაზრდული პოტენციალის მობილიზებით და ჰოლისტიკური მიდგომებით, რომლებიც ეხმარება ახალგაზრდების პიროვნულ და სოციალურ ზრდას და ინტერკულტურული უნარების განვითარებას. წვერი სახელმწიფოები და ახალგაზრდული სექტორის სხვა აქტორები უნდა ცდილობდნენ, უკეთ გაიცნონ

ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების მდგომარეობა, გამოცდილება და მისწრაფებები და დაგეგმონ, თუ როგორ შეუძლია ახალგაზრდას სექტორს მათი მხარდაჭერა.

32. წევრი სახელმწიფოები ხელს უნდა უწყობდნენ ახალგაზრდას მუშაობას და არაფორმალურ განათლებას, რომელიც მორგებულია ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებზე და მიზნად ისახავს:

- i. დემოკრატიული მოქალაქეობისა და ადამიანის უფლებათა შესახებ განათლების შესაძლებლობების უზრუნველყოფას როგორც ფორმალური, ისე არაფორმალური განათლებით;
- ii. უნარ-ჩვევებისა და კომპეტენციების განვითარებას კულტურათაშორისი და რელიგიათაშორისი დიალოგისა და სოციალური ინკლუზიის მისაღწევად მრავალფეროვან საზოგადოებებში;
- iii. ციფრული და საინფორმაციო წიგნიერების და ლიდერობის უნარების განვითარებას;
- iv. ენისა და საკომუნიკაციო უნარების განვითარების ხელშეწყობას;
- v. კულტურულ ან სოციალურ პროექტებში თვითგამოხატვისა და ავტონომიური პროექტების მხარდაჭერას;
- vi. მენტორობისა და თანატოლთა განათლების/სწავლის შესაძლებლობების უზრუნველყოფას;
- vii. სპორტული, კულტურული, სახელოვნებო, თეატრალური და რეკრეაციული საქმიანობის მხარდაჭერას;
- viii. ახალგაზრდების კომპეტენციის გამოიყენებას და განვითარებას ონლაინ სწავლისთვის;
- ix. თანაბარ შესაძლებლობებზე დაფუძნებული, ჩართულობის გრძელვადიანი სტრატეგიების შემუშავებას;
- x. საკუთარი თავის რწმენის გაღრმავებაში დახმარებას პოზიტიური ურთიერთობებისა და განვითარების ხელშესაწყობად;
- xi. სწავლისა და მოხილობის ეროვნულ და ევროპულ პროგრამებზე წვდომის უზრუნველყოფას.

33. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებთან განხორციელებული ახალგაზრდას სამუშაო აქტივობები ემსახურებოდეს მათ გონებრივ კეთილდღეობას, ითვისებისწინებდეს წარსულ გამოცდილებასთან დაკავშირებულ შესაძლო ემოციურ გამოწვევებს და გამიზნული იყოს ახალ საზოგადოებაში ახალგაზრდების ინტეგრაციისთვის. საჭიროების შემთხვევაში, ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფმა ახალგაზრდა ლტოლვილებმა უნდა მიმართონ სტრუქტურებს, რომლებსაც ასეთი დახმარების გაწევა შეუძლია.

34. ახალგაზრდას სფეროს მუშაკებმა ეროვნული კანონებისა და რეგულაციების შესაბამისად უნდა გაიარონ სპეციალური ტრენინგები, მათ შორის მომზადება ფსიქიკური ჯანმრთელობის პირველადი დახმარების გასაწევად, რათა უპასუხონ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილთა კონკრეტულ საჭიროებებს და ეფექტიანად დაეხმარონ მათ.

35. წევრმა სახელმწიფოებმა მხარი უნდა დაუჭირონ ახალგაზრდას ორგანიზაციებს და მუშაკებს, რომლებიც ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ლტოლვილებს სთავაზობენ არაფორმალური განათლების/სწავლის შესაძლებლობებს სპეციალური პროგრამებისა და პროექტების დაფინანსებითა და მიზნობრივი ტრენინგებით. ასეთ პროექტებში შედის თანატოლთა სწავლება და ცოდნისა და გამოცდილების გაცვლა-გაზიარება.

36. აუცილებელია ახალგაზრდას ორგანიზაციებისა და მუშაკების მხარდაჭერა და წახალისება, რათა მათ უზრუნველყონ დასასვენებელი და გასართობი აქტივობები ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის, რაც ხელს უწყობს ახალგაზრდების ზრდას, განვითარებას, გონებრივ კეთილდღეობას და საზოგადოებაში ინტეგრაციას.

37. წევრმა სახელმწიფოებმა ხელი უნდა შეუწყონ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების, მათ შორის დაკავების ცენტრებში მყოფი დევნილების, ჩართვას

ახალგაზრდულ საქმიანობებსა და არაფორმალური განათლების/სწავლის აქტივობებში დისკრიმინაციის გარეშე იურიდიული სტატუსის მიუხედავად. უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ასეთ პროგრამებსა და აქტივობებზე შეუფერხებელი წვდომა.

38. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ ახალგაზრდული მუშაობისთვის საჭირო სივრცეების არსებობა ყველგან, სადაც ცხოვრობენ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილები (ან მათი განსახლების ადგილებთან ახლოს), თუნდაც ასეთი ზომები დროებითი იყოს; იქ, სადაც ასეთი საშუალებები მიუწვდომელია, ახალგაზრდა ლტოლვილებს შესაძლებლობა უნდა ჰქონდეთ, ახალგაზრდული მოხილური გუნდის მხარდაჭერით ისარგებლონ საჭიროების შემთხვევაში და ყოველთვის, როცა ეს საჭიროა.

39. წევრმა სახელმწიფოებმა დაინტერესებული დაწესებულებებისა და ორგანიზაციებისთვის მაქსიმალურად ხელმისაწვდომი უნდა გახადონ ინფორმაცია ახალგაზრდული მუშაობისა და არაფორმალური განათლების მნიშვნელობის შესახებ, ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების სოციალური ინკლუზიისა და ჩართულობის ხელშეწყობისთვის.

40. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა მიაწოდონ ინფორმაცია ახალგაზრდა ლტოლვილებს ახალგაზრდული საქმიანობებისა და არაფორმალური განათლების შესაძლებლობების შესახებ, მათთვის გასაგებ ენაზე და გენდერულად და კულტურულად მგრძობიარე ფორმით.

41. წევრი სახელმწიფოები უნდა დარწმუნდნენ, რომ ეროვნული და ევროპული ახალგაზრდული პროგრამები ეფექტურია და მორგებულია ახალგაზრდა ლტოლვილების საჭიროებებზე, რათა ხელი შეუწყონ მათი უნარებისა და შესაძლებლობების განავითარებას და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ჩართვას. ინფორმაცია ამ პროგრამების შესახებ მარტივად ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ზრდასრულობაში გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის.

42. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა იმუშაონ შესაბამის ახალგაზრდულ ორგანიზაციებთან, პროვაიდერებთან, ადგილობრივ ხელისუფლებასთან და სხვა ინსტიტუტებთან, რომლებიც ჩართულნი არიან ახალგაზრდებთან და არაფორმალურ განათლებასთან/სწავლასთან დაკავშირებულ საქმიანობებში, რათა გაუზიარონ ერთმანეთს ახალგაზრდული მუშაობისა და არაფორმალური განათლების/სწავლის მაგალითები ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებთან დაკავშირებით.

43. წევრმა სახელმწიფოებმა საჭიროების შემთხვევაში უნდა წახალისონ თანამშრომლობა ახალგაზრდული საქმეების, მიგრაციისა და სხვა სექტორებს შორის, რათა უზრუნველყონ შესაბამისი სერვისები ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილებისთვის.

საზოგადოებრივი ჩართულობა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში მონაწილეობა

44. წევრი სახელმწიფოები და ახალგაზრდული საქმეებისა და პოლიტიკის სხვა აქტორები, ეროვნული კანონმდებლობისა და პრაქტიკის მიხედვით, უნდა დაეხმარონ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს შესაძლებლობების განვითარებაში, შექმნან სივრცეები, სადაც ლტოლვილი ახალგაზრდები შეძლებენ ორგანიზებასა და საკუთარი თავის გამოხატვას, ურთიერთობას მასპინძელი ქვეყნის ახალგაზრდებთან და ისეთი ორგანიზაციების დაარსებას, რომლებსაც თავად უხელმძღვანელებენ.

45. გასათვალისწინებელია მხარდაჭერის სპეციალური ღონისძიებები ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების ჩართულობის მხარდასაჭერად, რადგან ისინი შეიძლება, ნაკლებად აქტიურები, ან სულაც უხილავები იყვნენ და განიცდიდნენ შევიწროებას ან დისკრიმინაციას.

46. წევრმა სახელმწიფოებმა და ადგილობრივმა ხელისუფლებებმა მიზნად უნდა დაისახონ მდგრადი მოკლე, საშუალო და გრძელვადიანი პროგრამების შემუშავება, რომლებიც ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს დააკავშირებს ადგილობრივ მოსახლეობასთან, რაც ხელს შეუწყობს მათ ჩართულობას ადგილობრივ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში.

47. ახალგაზრდული პოლიტიკის სამთავრობო და არასამთავრობო აქტორები და ხელისუფლების სხვა ორგანოები აქტიურად უნდა ურთიერთობდნენ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებთან და მხარს უჭერდნენ მათ კულტურულ, პოლიტიკურ და სოციალურ აქტიურობას, მათ შორის სხვადასხვა ფორუმებსა თუ სამოქალაქო საზოგადოების ინიციატივებში მათ მონაწილეობას, განსაკუთრებით ისეთ საკითხებზე, რომლებიც უშუალოდ მათ ეხება.

48. იმ პოლიტიკისა და პროექტების შემუშავებისას, რომლებიც ეხება ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილებს და/ან გავლენას მოახდენს მათ ცხოვრებაზე, წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა გაიარონ სპეციალური კონსულტაციები ეროვნულ ახალგაზრდულ საბჭოებსა და ახალგაზრდულ ორგანიზაციებთან, მათ შორის, თავად ახალგაზრდა ლტოლვილებთან.

49. ეროვნულმა ახალგაზრდულმა საბჭოებმა და ახალგაზრდულმა ორგანიზაციებმა თავიანთ პროგრამებში და ორგანიზაციებში უნდა ჩართონ ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილები.

ცნობიერების ამაღლება

50. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა განახორციელონ და მხარი დაუჭირონ ცნობიერების ამაღლების აქტივობებს ან კამპანიებს, რათა ებრძოლონ ახალგაზრდა ლტოლვილთა მიმართ არსებულ მცდარ წარმოდგენებს, სტერეოტიპებს, ცრურწმენებსა და დისკრიმინაციას და ხელი შეუწყონ ინტერკულტურულ და რელიგიათაშორის მიდგომას ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების სპეციფიკური მდგომარეობის უფრო ღრმად გააზრებისთვის.

ახალგაზრდები ყველაზე მოწყვლად ჯგუფებს მიეკუთვნებიან, რადგან მათი გამოცდილება ხშირად მოიცავს ძალადობას, ექსპლუატაციას და ტრავმას და მათი უფლებები და ძირითადი თავისუფლებები დარღვევის მუდმივი საფრთხის წინაშეა, რაც განსაკუთრებით მწვავედ ეხება თანმხლები პირის გარეშე მყოფ და ოჯახებს მოწყვეტილ მოზარდებს;

სრულწლოვანების მიღწევის შემდეგ ახალგაზრდა ლტოლვილებს ხელი აღარ მიუწვდებათ იმავე უფლებებსა და შესაძლებლობებზე, რაც ბავშვობაში ჰქონდათ და ბევრ მათგანს ზრდასრული ასაკის მიღწევისას მკვეთრი ცვლილების წინაშე დადგომა მოუწევს, რადგან ვეღარ შეძლებს, მიიღოს მომსახურება და მხარდაჭერა მრავალ სფეროში.

ეს რეკომენდაცია მიზნად ისახავს ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფ ახალგაზრდა ლტოლვილთა უფლებებისა და შესაძლებლობების დაცვას (ანუ იმ ახალგაზრდებისა, რომლებმაც მიადწიეს 18 წლის ასაკს, რომლებიც ევროპაში ბავშვობის ასაკში ჩავიდნენ და მიიღეს ლტოლვილის სტატუსი ან მოთხოვნა გააკეთეს მასზე).

განათლებაზე, საცხოვრებელზე, დასაქმებასა და ჯანდაცვაზე მათი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა ემსახურება მათ სოციალურ ჩართულობას და ამცირებს შევიწროების, ექსპლუატაციისა და ძალადობის, მათ შორის გენდერული ძალადობისა და დისკრიმინაციის, რისკს.

ახალგაზრდულმა მუშაობამ თავისი მრავალფეროვნებით შეიძლება, მყარი საფუძველი შექმნას ახალგაზრდა ლტოლვილების სოციალური ჩართულობისთვის, ამიტომ აუცილებელია მისი ძალისხმევის წახალისება და მხარდაჭერა კონკრეტულად ზრდასრულობისკენ გარდამავალ ასაკში მყოფი ახალგაზრდა ლტოლვილების ინტეგრირების მიზნით.